

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-7-107-12>

УДК 378.37.001

Мороз К.В., Шкурєнко О.В.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПЛАТФОРМ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анотація. Автор цієї статті розкрив організаційно-методичні засади застосування освітніх платформ у початковій школі, розкрив значення основних понять організаційно-методичних основ спираючись на відповідні законодавства та літературу. Також у статті детально проаналізовано та представлено основні форми, методи роботи з освітньою платформою EdDera та Prometheus для початкової школи, зазначено переваги та недоліки роботи з даними освітніми платформами. Розкрито значення новітньої дистанційної освітньої системи Моос. Представлено та проаналізовано дві групи на які вона поділяється. Представлено та розкрито значення онлайн курсів, їхні переваги та недоліки. У статті проаналізовано суперечності науковців організації освітнього процесу через освітні платформи. Виокремлено які зміни, в освіті, на даний момент відкривають перед вчителем нові тенденції щодо навчання молодших школярів. Причиною цього є розвиток медіа засобів, що на даний період часу є дуже вируючий. Розкрито показники інформаційної компетентності.

Ключові слова: онлайн-курс, медіа компетентність, онлайн платформа, освітня платформа.

Moroz Kateryna, Shkurenko Oleksandra

Borys Hrinchenko University of Kyiv

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL BASIS FOR THE USE OF EDUCATIONAL PLATFORMS IN ELEMENTARY SCHOOL

Summary. The author of this article revealed the organizational and methodological principles of using educational platforms in primary school, revealed the meaning of the main concepts of the organizational and methodological foundations based on the relevant legislation and literature. Also, the article analyzes and presents the main forms, methods of working with the educational platform EdDera and Prometheus for elementary school, and indicates the advantages and disadvantages of working with these educational platforms. The meaning of the latest Mooc distance education system is revealed. Two groups into which it is divided are presented and analyzed. The importance of online courses, their advantages and disadvantages are presented and revealed. The article analyzes the contradictions of scientists in the organization of the educational process through educational platforms. It is highlighted which changes in education at the moment reveal to the teacher new trends in the education of younger schoolchildren. The reason for this is the development of media, which is very violent at this time. Indicators of information competence are disclosed. The problem raised in the article is quite important and relevant at the moment, because the use of the distance education system in improving the teacher's qualifications is one of the most important methods that is still in the development stage. After all, many factors contribute to this process, including the emphasis on professional pedagogical behavior, the need for standard learning abilities, the increase in the number of students, the diverse needs of students, and the change in learning technology. It was investigated that the application of learning technology contributed to the effect and attractiveness of the distance education system, which also focused on the reconstruction, redesign and reconstruction of the education system. That became one of the important components of reforming the education system. Controversies that arose due to the fact that our modern world requires teachers to make constant changes in the way students are taught are considered. A teacher must constantly improve in order to be able to arouse interest in himself and his subject. But, unfortunately, not everyone is ready for such changes. These moments are quite important and relevant in our time.

Keywords: online course, media competence, online platforms, educational platform.

Постановка проблеми. В останні роки все частіше піднімається питання про організацію та методичні засади застосування освітніх платформ у початковій школі для вчителів. На даний момент Міністерство освіти і науки України підтримує можливі ініціативи впровадження та застосування онлайн курсів, платформ для вчителів не тільки початкової школи, що на разі є дуже актуально, але й усіх вчителів закладу загальної середньої освіти. Сьогодні масові онлайн платформи набувають особливої популярності. З огляду на це, досить актуальний є запровадження та застосування освітніх платформ у початковій школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Зарубіжні вчені звертаються до проблеми щодо організації освітнього процесу через освітні платформи. Серед них О. Пантельєв, О. Пауткіна, М. Фірстов, Н. Шамоніна. Окрім зарубіжних науковців досить велику роль внесли і українські науковці, такі як А. Кушнірук, В. Шевченко та інші. На думку дослідників, а саме Н. Морзе, Ф. Уварова, Ш. Чанга, Р. Райса виокремлення ІКТ-компетентностей є основним предметом серед обговорення.

Метою цієї статті є розкрити та проаналізувати організаційно-методичні засади застосування освітніх платформ у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до «Державного стандарту початкової освіти», оновлення нової української школи потребує внесення в діяльність інформаційно-комунікативних технологій [1]. Згідно реалізації Концепції «Нова українська школа» визначаються вимоги щодо формування цифрової грамотності вчителів початкової освіти. Один із ключових компонентів формули НУШ [2] є розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників закладів освіти.

Стратегія розвитку інформаційного суспільства, Закон України «Про освіту» – це нормативно-правові основи впровадження ІКТ у систему якості освіти. У концепції Нової Української школи присутній термін «інформаційно-цифрова компетентність». Саме він включає в себе застосування інформаційно-комунікаційних технологій, щоб створювати пошук, обробку, обмін інформації.

В останні роки все частіше піднімається питання про організацію та методичні засади застосування освітніх платформ у початковій школі для вчителів. На даний момент Міністерство освіти і науки України підтримує можливі ініціативи впровадження та застосування онлайн курсів, платформ для вчителів не тільки початкової школи, що на разі є дуже актуально, але й усіх вчителів закладу загальної середньої освіти. Сьогодні масові онлайн платформи набувають особливої популярності. Це не свідчить про те, що це модно чи популярно, а навпаки – ці технології допомагають дати відповідь на виклики, які постають перед нами сьогодні, а саме створення різноманітних, цікавих та інтерактивних матеріалів для дітей, надаючи можливість для навчання впродовж життя. З огляду на це, досить актуальний є запровадження та застосування освітніх платформ у початковій школі.

Зміни, в освіті, на даний момент відкривають перед вчителем нові тенденції щодо навчання молодших школярів. Причиною цього є розвиток медіа засобів, що на даний період часу є дуже виручочий. Вони допомагають швидко знайти потрібну інформацію, застосовувати освітні привілеї електронних сервісів чи додатків.

Починаючи з 2020 року форма освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти повністю змінилася. COVID-19 вніс свої корективи. Дистанційне навчання стало основною формою навчання. Постало питання аналізу дидактичних можливостей електронних освітніх платформ, що дозволяють в свою чергу реалізувати освітній процес досить ефективно та без ніяких труднощів, а також сформуванню важливу компетентність вчителів, як медіакомпетентність.

Зарубіжні вчені звертаються до проблеми щодо організації освітнього процесу через освітні платформи. Серед них О. Пантельєв, О. Пауткіна, М. Фірстов, Н. Шамоніна. Окрім зарубіжних науковців досить велику роль внесли і українські науковці, такі як А. Кушнірук, В. Шевченко та інші.

На думку дослідників, а саме Н. Морзе, Ф. Уварова, Ш. Чанга, Р. Райса виокремлення ІКТ-компетентностей є основним предметом перед обговорення.

Відомий дослідник О. Назаров говорить, що освітні платформи – це підходи для навчання не тільки здобувачів освіти, але і самих вчителів. На думку вчених освітні платформи сприяють гарній та головне ефективного створенню освітнього процесу [3]. За допомогою них вчителі мають змогу опанувати нові знання, навчальний матеріал. Окрім цього удосконалюють свої практичні уміння й навички відносно роботи з різним видом інформації. Завдяки освітнім платформам у вчителів формується їхня професійна позиція, стануть професіоналами у сфері медіа компетентності.

Сучасні педагоги під словом «компетентність» розуміють динамічну комбінацію знань, способи мислення, погляди, цінності, навички, уміння, що визначає здатність особистості гарно провадити професійну діяльність [4]. Цифрова компетентність є однією з ключових компетентностей людини. Вона вбачає уміння педагога орієнтуватися в інформаційному світі, отримувати та обмінюватися інформацією відповідно до власних вимог. Недаремно вона є ключовою, адже полягає у постійному її удосконаленні, так як без неї неможливо уявити ефективну роботу сучасного педагога.

Досить актуальним і важливим є завдання формування ІТ-компетентності сучасного вчителя, зокрема академічного. Він пов'язаний з бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, з формуванням інформаційного суспільства. Цифрова компетентність це найновіша концепція, що описує навички, пов'язані з технологіями. Під час останні роки для опису навичок та компетентності використання цифрових технологій використовується декілька термінів технології, такі як навички ІКТ, технологічні навички, навички інформаційних технологій, 21 століття навички, інформаційна грамотність, цифрова грамотність та цифрові навички.

Така компетентність для сучасного вчителя є досить важливим моментом. Вона є однією з восьми компетенцій, яка визначається як творче, критичне та безпечне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для досягнення цілей, пов'язаних із роботою, працевлаштуванням, навчанням, відпочинком, інклюзією та соціальною участю.

На сьогоднішній день показниками інформаційної компетентності педагога прийнято вважати: наявність загальних уявлень у сфері розвитку та використання ІКТ; наявність уявлень про електронні освітні ресурси; налаштування інтерфейсу та встановлення відповідного програмного забезпечення; уміння створювати мультимедійні засоби навчання в середовищі програми PowerPoint; застосування можливостей пакету Microsoft Office для розробки дидактичних матеріалів з предметної області та робочих документів; уміння обробляти графічні зображення [5].

Застосування дистанційної освітньої системи в підвищенні кваліфікації вчителя є одним із найважливіших методів, який ще знаходиться в стадії розвитку. Багато факторів сприяють цьому процесу, зокрема акцент на професійній педагогічній поведінці, потреба в стандартних здібностях до навчання, збільшення кількості студентів, різноманітні потреби студентів

та зміна технології навчання. Застосування технології навчання сприяло ефекту та привабливості дистанційної освітньої системи, яка також орієнтувала на перебудову, перепроектування та перебудову освітньої системи. Це стає однією з важливих складових реформування системи освіти.

МООС – це новітня дистанційна освітня система, яка справляє глибокий вплив на традиційний режим навчання, веде нову тенденцію в освіті, а також надає новий метод професійного розвитку вчителя. Це освітня модель, яка надає онлайн-навчання будь-якій людині, яка бажає взяти участь МООС є гарячою темою останніх освітніх досліджень. У професійному розвитку вчителів МООС має переваги у вартості та освітніх результатах. Однак все ще існують ризики, які можуть поставити під загрозу застосування МООС у професійному розвитку вчителя. Вчителі все ще неохоче використовують МООС як новий метод викладання, і МООС також стикається з недоліком ресурси з підвищення кваліфікації вчителя.

Відповідно до статті 59 Закону України «Про освіту» професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації [6].

Теоретичні й практичні основи створення відкритих дистанційних курсів в Україні розроблено В. Биковим, В. Олійником, О. Самоїленком, Є. Смирново-Трибульською та ін. Особливості відкритих масових курсів вивчали Я. Андрющенко, І. Бацуровська, В. Гавриш, В. Лапінський, В. Осецький, О. Співаковський, І. Татомир, Ю. Триус, М. Шишкіната ін. Зокрема, В. Осецький, І. Татомир досліджували роль масових відкритих дистанційних курсів у сучасному освітньому просторі на основі оцінювання якості та ефективності масових відкритих онлайн-курсів, що стосуються завершеності курсу, категорії осіб, які відвідують онлайн-платформи, та рівня відкритості й доступності курсу (Осецький та Татомир, 2017) [7].

Масові відкриті онлайн курси поділяються на дві групи xMOOC та cMOOC:

– xMOOC – це переважна частина курсів, які пропонуються на найпопулярніших платформах. Вони ближчі до традиційного навчання і спрямовані на відтворення певних знань;

– cMOOC – це системи, що направлені на слухачів, що отримують знаннями за допомогою соціальних мереж або колективного спілкування для пошуку знань. Саме cMOOC курси забезпечують графік проходження курсу, та академічний підхід. Користувачі можуть переглядати досить різну кількість онлайн платформ, у яких міститься велика кількість курсів чи дисциплін. По завершенню курсу слухач отримує сертифікат, що засвідчує його роботу.

Сьогодні можна спостерігати активне використання систем дистанційного навчання та масових відкритих онлайн – курсів для розвитку професійних та загальних компетенцій педаго-

гів, для підвищення кваліфікації педагогічних спеціалістів та для всіх бажаючих. Системи дистанційного навчання та масові відкриті онлайн-курси подібні за характером і призначенням, але відрізняються за функціональністю та масштабом.

Відповідно до цього вони мають як переваги так і недоліки. Серед переваг можна виділити:

1. Просте та доступне навчання – користувачі можуть проходити навчальну програму у власному темпі та у своєму власному місці.

Вони також можуть отримати доступ до навчання в будь-який час, отримуючи лише стільки, скільки їм потрібно. Іншими словами, «вчасно і достатньо».

2. Економія часу.

3. Доступ до матеріалу у будь-якому вигляді.

4. Можливість навчання у будь-який час та у своєму темпі.

5. Безкоштовні та платні, на вибір людини, додаткові потреби.

Отримання сертифікату, що потрібен при підвищенні кваліфікації.

Але звичайно є і недоліки, а саме:

1. Для роботи потрібен доступ до Інтернету.

2. На деяких платформах курси є платними.

3. Не завжди додаються додаткові матеріали для власного користування.

На даний момент освітні платформи є досить доступними для педагогів, так як ми маємо доступ до Інтернету. У сучасному світі є велика кількість таких освітніх платформ. Найвідоміші українські – Prometheus, EdEra.

Кожен з них надає користувачам різноманітні онлайн-курси, розроблені викладачами провідних вищих навчальних закладів, міжнародних організацій, фондів та інших. У цьому аспекті інформація про розробників онлайн-курсів корисно, оскільки якість і зміст створеного онлайн-курсу залежить від репутації та професіоналізму розробника.

Динаміка реєстрації людей на цих освітніх платформах з кожним роком стає все кращою та більшою. це свідчить про те, що вони стають все популярнішими серед людей. Усі освітні платформи поділяються на безкоштовні та платні. В Інтернеті є велика кількість безкоштовних платформ, після проходження яких можна отримати сертифікат, у якому буде засвідчено кількість годин, які матиме у своєму арсеналі педагог.

Для отримання доступу до матеріалу курсів необхідно зробити певні дії, зокрема пройти реєстрацію. Вона не складає певних труднощів. Після реєстрації кожна людина матиме доступ до інформації курсу, який вона вирішила проходити.

Розглянемо більш детально кожну з платформ.

EdEra. Це – онлайн-освітня студія, яка створює онлайн-курси, інтерактивні підручники, навчальні спеціальні проекти та моделі інтеграції сучасних освітніх рішень у традиційний навчальний процес. Онлайн-курси EdEra включають:

– Інтерактивні лекції: один робочий тиждень складається в середньому з 2–3 лекцій.

– Високоякісні реферати: кожна лекція супроводжується додатковим матеріалом, як пра-

вило, у вигляді конспектів, які є не просто набором формул, визначень, а повним розділом книги з ілюстраціями та докладними поясненнями.

– Комунікація та динаміка на форумі є можливість спілкуватися та обговорювати проблемні питання курсу.

– Принцип у будь-який час і в будь-якому місці: Інтернет і відповідний пристрій – це все, що потрібно для проходження курсу. Весь процес навчання доступний онлайн 24/7 [8].

Дана онлайн-освітня студія досить широко використовується серед вчителів різних навчальних навчальних закладів, адже команда, що працюють створює онлайн-курси, освітні блоги робить онлайн-освіту в Україні якісною та доступною

Prometheus – це найбільша платформа онлайн-освіти в Україні. Саме на цій платформі вдасться кожному слухачеві опанувати якнайкращі навички від найкращих та найвідоміших викладачів. Абсолютно кожен зможе знайти для себе курс, який буде цікавий та головне корисний.

Метою платформи Prometheus є створення онлайн-курси для всіх на безкоштовній основі. Через співпраця з кращими навчальни-

ми закладами та міжнародних організацій, Prometheus забезпечує ефективну впровадження змішаного навчання і прагне зробити а «революція в освіті» і допомагає кожному «змінити своє життя на краще. Онлайн-платформа активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як IREX Україна, Британська Рада, USAID та інші.

Висновки. В умовах інформаційного та технологічного процесу, коли власне люди уже не уявляють свого життя без медіа, смартфонів, інтернету важливо навчитися знаходити в доступному для нас просторі речі, які несуть користь. Зараз у педагогів є досить велика можливість навчатися та удосконалювати свої знання не тільки слухаючи лекцію чи проходячи тренінг знаходячись в університеті, а і вдома на дивані слухаючи лекторів з екрану ноутбука. Тому застосування дистанційної освітньої системи в підвищенні кваліфікації вчителя є одним із найважливіших методів, який ще знаходиться в стадії розвитку. Багато факторів сприяють цьому процесу: акцент на професійній педагогічній поведінці, потреба в стандартних здібностях до навчання, збільшення кількості студентів, різноманітні потреби студентів та зміна технології навчання.

Список літератури:

1. Державний стандарт початкової освіти / Постанова КМУ № 87 від 21.02.2018 року. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Назаров А.И. Опыт использования платформы электронного обучения Blackboard в бакалавриате. Отечественный и зарубежный опыт. *Открытое образование*. 2014. № 5. С. 59–67.
4. Концепція Нової української школи. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>
5. Інформаційно-цифрова компетентність педагога. Автор Чудеса Алла Миколаївна.
6. Закон України «Про освіту» / згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2019 від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Шкуренко О., Сакалюк О. Формування цифрової та технологічної компетентностей у майбутніх вчителів початкової школи. *Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s28>
8. Oksana Zamora, Oksana Ponomarenko, Tetiana Khvorost. The role of independent online education platforms for the development of the qualitative education in Ukraine. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7432/1/The%20Role%20of%20Independent%20Online.pdf>

References:

1. State standard of primary education / Resolution of the CMU No. 87 dated 21.02.2018. Available at: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
2. New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Nazarov A.I. Experience using the Blackboard e-learning platform at the undergraduate level. Domestic and foreign experience. *Open education*. 2014. No. 5. P. 59–67.
4. Kontseptsiia Novoi ukrainskoi shkoly [The concept of the New Ukrainian School]. Available at: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>
5. Informatsiino-tsyfrova kompetentnist pedahoha. Avtor Chudesa Alla Mykolaiivna [Information and digital competence of the teacher. The author of Chudesa Alla Mykolaiivna].
6. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» / zghidno z Rishenniam Konstytutsiinoho Sudu № 10-r/2019 vid 16.07.2019 [The Law of Ukraine "On Education" / according to the Decision of the Constitutional Court No. 10-r/2019 of 16.07.2019]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Шкуренко О., Сакалюк О. (2019) Formuvannia tsyfrovoy ta tekhnolohichnoy kompetentnostey u maibutnikh vchyteliv pochatkovooy shkoly [Formation of digital and technological competences in future primary school teachers]. *Vidkryte osvithne E-seredovyshe suchasnoho universytetu*. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s28>
8. Oksana Zamora, Oksana Ponomarenko, Tetiana Khvorost. The role of independent online education platforms for the development of the qualitative education in Ukraine. Available at: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7432/1/The%20Role%20of%20Independent%20Online.pdf>